

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

THEORETICAL ASPECTS OF MANAGEMENT OF THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE

УДК 658.14

Рудика В.І.

к.е.н., доцент кафедри фінанси і кредит
Харківський інститут фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету

Сукрушева Г.О.

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінанси
і кредит

Харківський інститут фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету

Ковалевська А.М.

студент

Харківський інститут фінансів
Київського національного
торговельно-економічного університету

У статті обґрунтовано теоретичну сутність управління фінансовою стійкістю підприємства. Представлено морфологічну оцінку поняття «фінансова стійкість підприємства». На основі літературних джерел побудовано власне визначення цього поняття. Визначено, що на фінансову стійкість впливають чинники внутрішнього і зовнішнього характеру. Обґрунтовано методи управління фінансовою стійкістю згідно з цими факторами.

Ключові слова: управління, фінансова стійкість, фінансові ресурси, фінансовий розвиток, основні засоби, фінансовий моніторинг, фінансовий контроль.

В статье обоснована теоретическая сущность управления финансовой устойчивостью предприятия. Представлена морфологическая оценка понятия «финансовая устойчивость предприятия». На основе литературных источников, построено собственное определение этого понятия.

Определено, что на финансовую устойчивость влияют факторы внутреннего и внешнего характера. Обоснованы методы управления финансовой устойчивостью согласно этим факторам.

Ключевые слова: управление, финансовая устойчивость, финансовые ресурсы, финансовое развитие, основные средства, финансовый мониторинг, финансовый контроль.

The article substantiates the theoretical essence of financial stability management of an enterprise. Morphological evaluation of the concept of "financial stability of the enterprise" is presented. On the basis of literary sources, a proper definition of this concept has been constructed. It is determined that internal and external factors influence financial stability. The methods of financial stability management are substantiated in accordance with these factors.

Key words: management, financial stability, financial resources, financial development, fixed assets, financial monitoring, financial control.

Постановка проблеми. Формування ринкового механізму господарювання, спонукає підприємства до постійного пошуку якісного управління фінансовою стійкістю, адже цей комплексний показник, дає змогу оцінити підприємство з різних боків, і може вказати на його сильні та слабкі сторони, тому теоретичне обґрунтування поняття «управління фінансовою стійкістю підприємства» є необхідним, в сучасних умовах розвитку економіки держави в цілому, та окремого суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями побудови якісної системи управління фінансовою стійкістю опікувалося багато науковців серед яких: І. А. Бланк, Д. М. Білик, В. В. Бочаров, М. Я. Коробов, Л. А. Лахтіонова, Г. В. Савицька, Ю. С. Цал-Цалко.

Постановка завдання. Метою проведення даного дослідження є теоретичне обґрунтування поняття «фінансова стійкість підприємства», та обґрунтування основних аспектів управління нею.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розбудова ринкової економіки в Україні супроводжується кризовими явищами, в умовах яких менеджерами підприємства необхідно постійно проводити моніторинг своєї господарської діяльності задля визначення загроз його фінансовій стійкості, і попередження негативних наслідків в разі її погіршення. Збереження конкурентоспроможності підприємства в мінливих економічних умовах, потребує стратегічного мислення керівників підприємства, ґрунтовного бачення зовнішнього і внутрішнього середовища і розуміння

набору інструментів для забезпечення стійкого фінансового стану суб'єкта господарювання.

Формування дієвої системи управління фінансовою стійкістю підприємства, повинно починатися з оцінки поняття, яку наведено в таблиці 1.

Враховуючи вищезазначені трактування, можна зазначити, що фінансово стійким є підприємство, яке характеризується такими ознаками: високою платоспроможністю (здатністю відповідати за своїми зобов'язаннями); високою кредитоспроможністю (здатністю платити за кредитами, виплачувати відсотки по них і погашати їх точно в строк); високою рентабельністю (прибутковістю, що дозволяє фірмі нормально і стійко розвиватися, вирішуючи при цьому проблему взаємини акціонерів і менеджерів за рахунок підтримки на достатньому рівні дивідендів і курсу акцій підприємства); високою ліквідністю балансу (здатністю покривати свої пасиви активами відповідної і перевищує терміновості перетворення їх на гроші).

Управління фінансовою стійкістю це складний процес який включає в себе певні складові, які формують загальну систему по оцінці операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, і на які впливають чинники внутрішнього і зовнішнього характеру.

Для формування уявлення про складові і фактори, що на них впливають на рис. 1 наведено схему управління фінансовою стійкістю підприємства, де представлено характеристику внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають фінансову стійкість і визначено методи управління нею.

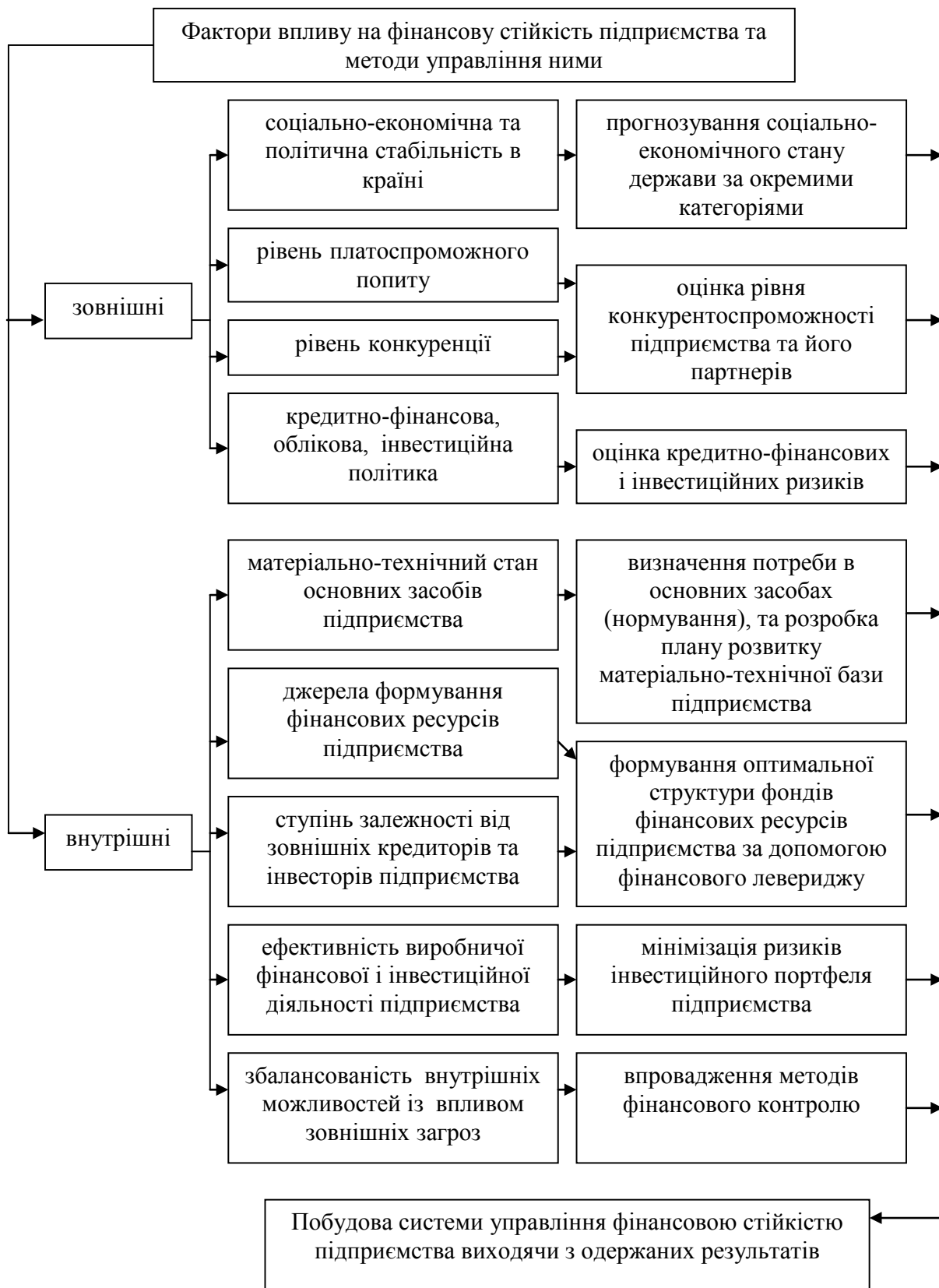

Рис. 1. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства та методи управління ними

Морфологічна оцінка поняття «фінансова стійкість підприємства»

Автор	Визначення	Ключові слова
Бланк І. А. [1, с. 353]	Характеристика фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів, які використовуються підприємством	Характеристика фінансового стану
Білик Д. М. [2, с. 305]	Такий стан фінансових ресурсів підприємства, за якого раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення	Фінансові ресурси
Бочаров В. В. [3, с. 240]	Стан фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, який забезпечує розвиток підприємства, переважно за рахунок власних коштів при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності за умови мінімального рівня підприємницького ризику	Розвиток підприємства
Коробов М. Я. [4, с. 276]	Досягнення підприємством позитивних параметрів діяльності та ефективне розміщення його фінансових ресурсів	Позитивні параметри
Лахтіонова Л. А. [5, с. 387]	Такий стан фінансових ресурсів, при якому підприємство вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробничої діяльності, а також затрати на його розширення і оновлення	Безперервний процес виробничої діяльності
Матушевська О. А. [6, с.126]	Якісна характеристика, яка визначає здатність системи реагувати через механізми адаптації, опору та уникнення стосовно негативних факторів впливу внутрішнього та зовнішнього середовища з метою збереження збалансованого процесу функціонування	Збалансований процес функціонування
Савицька Г. В. [7, с. 662]	Здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігаючи рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, що гарантує його постійну платоспроможність і інвестиційну привабливість в умовах допустимого ризику	Рівновага активів та пасивів
Цал-Цалко Ю.С. [8, с. 329]	Фінансово стійке підприємство може за рахунок власних активів забезпечити запаси, не допустити невиправданої кредиторської заборгованості, своєчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями	Невиправдана кредиторська заборгованість
Визначення автора	Фінансова стійкість підприємства – економічна категорія, що характеризує такий стан фінансових ресурсів підприємства, які дають змогу забезпечити безперервний процес виробничої діяльності, та досягти розвитку підприємства	

Висновки з проведеного дослідження.

З проведеного дослідження можна побачити, що управління фінансовою стійкістю підприємства, це складний багатогранний процес який охоплює всі складові частини менеджменту підприємства, оскільки, фінансова стійкість характеризує його здатність до сталого розвитку. Як було сказано вище, на підприємство мають вплив як внутрішні так і зовнішні фактори, які можуть негативно впливати на його діяльність. У сучасних умовах розвитку економіки України, зовнішні фактори дуже складно прогнозувати і оцінювати, тому що система ринкового механізму знаходиться в стадії становлення, і в країні спостерігається нестабільність фінансової системи, що негативно впливає на кожен окремий суб'єкт господарювання. Зміни законодавства, політична нестабільність, чинна система дорогих грошей, інфляція, все це негативно позначається на фінансовій стійкості підприємства, і створює труднощі при управлінні нею. Вплив зовнішніх факторів ускладнює процес управління внутрішніми факторами, тому постійний моніторинг всіх чинників, що впливають на фінансову стійкість підприємства необхідний, для побудови якісної системи управління нею.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бланк І.А. Словник-довідник фінансового менеджера / І.А. Бланк. – К. : Ніка-Центр, 1998. – 480 с
2. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: [навч. посіб.] / М.Д. Білик. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.
3. Бочаров В.В. Фінансовий аналіз. Короткий курс / В.В. Бочаров. – 2-ге вид. – СПб.: Пітер, 2008. – 240 с.
4. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. / М.Я. Коробов. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 294 с.
5. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія / Л.А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с.
6. Матушевська О.А. Визначення зовнішніх факторів економічної стійкості підприємств промисловості / О.А. Матушевська // Вісник СевНТУ. Серія: Економіка і фінанси. – 2012.– Вип. 130. – С. 126–130.
7. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб./ Г.В. Савицька. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2005. – 662 с.
8. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: [підручник] / Ю.С. Цал-Цалко, Ю.Ю. Мороз, Л.А. Суліменко. – Житомир: Спілка економістів України, 2012. – 609 с.

REFERENCES:

1. Blank I.A. (1998) Slovník-dovodník finančního manažera [Dictionary-Directory of Financial Manager] / I.A. Blank. – Kiev: Nika-Tsentr, (in Ukrainian)
2. Bilyk M.D. (2005) Finansovyi analiz. [Financial analysis] navch. posib. / M.D. Bilyk. – Kiev: KNEU, (in Ukrainian)
3. Bocharov V.V. (2008) Finansovyi analiz. Korotkyi kurs [Financial analysis. Short Course] / V.V. Bocharov. – 2-he vyd. – Sankt-Peterburh: Piter, (in Russian)
4. Korobov M.Ia. (2002) Finansovo-ekonomichniy analiz diialnosti pidpriemstv [Financial and economic analysis of enterprises] navch. posib. – 3-tie vyd., pererob. i dop. / M.Ia. Korobov. – Kiev: T-vo «Znannia», (in Ukrainian)
5. Lakhtionova L.A. (2001) Finansovyi analiz subiektyv hospodariuvannia [Financial analysis of business entities] monohrafiia / L.A. Lakhtionova. – Kiev: KNEU, (in Ukrainian)
6. Matushevskia O.A. (2012) Vyznachennia zovnishnikh faktoriv ekonomichnoi stiiikosti pidpriemstv promyslovosti [Determination of external factors of economic stability of industrial enterprises] / O.A. Matushevskia // Visnyk SevNTU. Serii: Ekonomika i finansy. Vyp. 130, pp. 126 – 130.
7. Savytska H.V. (2005) Ekonomichniy analiz diialnosti pidpriemstva [Economic analysis of enterprise activity] navch. posib. / H.V. Savytska. – 2-he vyd., vypr. i dop. Kiev: Znannia, (in Ukrainian)
8. Tsal-Tsalko Yu.S. (2012) Finansovyi analiz [Financial analysis] pidruchnyk / Yu.S. Tsal-Tsalko, Yu.Iu. Moroz, L.A. Sulimenko. – Zhytomyr: Spilka ekonomistiv Ukrainy, (in Ukrainian)

Rudyka V.I.

Ph.D. in Economics
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics

Sukrusheva A.O.

Ph.D. in Economics, Associate Professor
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics

Kovalevska A.M.

Student
Kharkiv Institute of Finance
of Kyiv National University of Trade and Economics

THEORETICAL ASPECTS OF MANAGEMENT OF THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE

The formation of the market mechanism of management, encourages enterprises to constantly seek a qualitative management of financial sustainability, since this complex indicator allows an enterprise to be evaluated from different sides and can indicate its strengths and weaknesses, therefore the theoretical justification of the concept of «management of financial sustainability of the enterprise» is necessary, in modern conditions of development of the economy of the state as a whole, and of a separate subject of economic activity.

The development of a market economy in Ukraine is accompanied by crisis phenomena, in which managers of the company need to continuously monitor their economic activity in order to identify the threats to its financial stability, and to prevent negative consequences in case of its deterioration. Preserving the competitiveness of the enterprise in a changing economic environment requires the strategic thinking of enterprise executives, a thorough vision of the external and internal environment, and an understanding of a set of tools to ensure a sustainable financial position of the business entity.

Taking into account the above-mentioned interpretations, it can be noted that financially stable is an enterprise characterized by the following features: high solvency (ability to meet its obligations); high creditworthiness (ability to pay for loans, pay interest on them and repay them exactly in time); high profitability (profitability, which allows the firm to develop normally and steadily, while solving the problem of mutual relations between shareholders and managers by maintaining adequate dividends and stock prices); high liquidity of the balance (the ability to cover its liabilities assets with the corresponding and exceeds the urgency of turning them into money).

Managing financial sustainability is a complex process that includes certain components that form the overall system for evaluating the operating, investment and financial activity of the enterprise, and which are influenced by factors of internal and external nature.